

Tárgytematika / Course Description

Filozófia-, művelődés- és vallástörténet

AKLB_BHTM001

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Horváth Csaba Sándor

Félév / Semester: 2022/23/2

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 9/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tárgy célja, hogy előadások keretében megismertesse a hallgatókkal Európa kultúrájának kincseit, értékeit, kiemelkedő alkotóit, különös tekintettel építészetére, képzőművészetére és eszmetörténetére. A tantárgy kiemelt célja, hogy megismertesse a hallgatókkal a nyugati filozófia történetének legfontosabb eszmeáramlatait, azokat a gondolati rendszereket, melyek a mai napig meghatározzák az európai gondolkodást. Az előadások során az antikvitás jellemzőitől indulva ismerkedünk meg az egymást követő művelődéstörténeti korszakokkal, melyek az európai civilizáció fejlődését alapvetően meghatározták.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. Az antik filozófia kialakulása (Az ióniai természetfilozófia; Az atomisták és a szofisták;)
2. Az athéni klasszikus filozófia (Szókratész, Platón, Arisztotelész)
3. A romanika európai kialakulása (fogalommagyarázatok, a korszak művészeti és történelmi jellegzetességei, példák az építészet történetéből)
4. Középkori szerzetesrendek Európában; A Cluny-i bencések jellemzése; A középkori filozófia (A patrisztika; Skolasztika;)
5. Az európai gótika kialakulása
6. A középkori filozófia és az oktatás (az egyetemeken alkalmazott oktatási módszerek bemutatásával)

7. A reneszánsz kialakulása Itáliában; a XIV. századi Firenze bemutatása; Reneszánsz filozófia
8. A francia felvilágosodás
9. Kant és Hegel rendszerteremtő filozófiája – a német felvilágosodás
10. Az utilitarizmus és evolucionizmus filozófiája – jogreformok Európában a XVIII-XIX. században
11. Analitikus filozófia és strukturalizmus – Michel Foucault és „a hatalom” teóriája
12. A pragmatizmus és neopragmatizmus filozófiája – demokráciaelmélet és gyakorlat

---

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aláírás feltétele: az előadások látogatása

Vizsgára bocsátás feltétele: az aláírás megszerzése

A félév (normál körülmények között) szóbeli vizsgával zárul. A járványhelyzetre való tekintettel az oktató fenntartja a jogot a nem jelenléti formában történő számonkérésre.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Ajánlott irodalom:

Boros János – Lendvai L. Ferenc: FILOZÓFIATÖRTÉNET ÁLTALÁNOS BÖLCSÉSZEKNEK, Szabadbölcsezet 2006,

lásd:http://mmi.elte.hu/szabadbolcseszett/mmi.elte.hu/szabadbolcseszett/indexfd6d.html?option=com_tananyag&task=showElements&id_tananyag=33

Gurevics: A középkori népi kultúra, 76-140.o., ford.: Kövér György, Gondolat, Budapest, 1987

Kósa László (szerk.): Magyar művelődéstörténet, Osiris Kiadó, Budapest, 1998

Norman Davies: Európa története, Osiris Kiadó, 2009

Szentkirályi Zoltán – Détsy Mihály: Az építészet rövid története, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000

E.H. Gombrich: A művészet története, Gondolat, Budapest, 1983

Marosi Ernő: A középkor művészete I., 1000-1250, Corvina, 1997

Jannic Durand: A középkor művészete, ford.: Csorba Géza, Helikon, 2001

Georges Duby: A katedrálisok kora – Művészet és társadalom, 980-1420, ford.: Fázsy Anikó és Albert Sándor, Corvina, 1998

Aron J. Gurevics: A középkori népi kultúra, ford.: Kövér György és F. Nagy Géza, Gondolat, Budapest, 1987

Johann Huizinga: A középkor alkonya, ford.: Szerb Antal, Európa, 1996

Erwin Panofsky: Gótikus építészet és skolasztikus gondolkodás, Budapest, 1986

Christopher Hibbert: A Medici-ház tündöklése és bukása, ford.: Bánki Vera, Holnap Kiadó Kft., Budapest, 1993

Giorgio Vasari: A legkiválóbb festők, szobrászok és építészek élete, Második kötet, ford.: Zsámboki Zoltán, Európa Könyvkiadó, Budapest, 1983

Vayer Lajos: Az itáliai reneszánsz művészete, Corvina, 1992

Charles de Tolnay: Michelangelo – Mű és világkép, ford.: Pődör László és Szilágyi Tibor, Corvina Kiadó, 1975

Roger Whiting: Leonardo a reneszánsz ember, ford.: Mészáros Viktor, Képzőművészeti Kiadó Kft., Budapest, 1993

James Beck – Michael Daley: Restaurálások kérdőjelekkel – üzlet, kultúra, botrány, ford.: Hajnal Péter, Helikon Kiadó, 2000

Leonardo da Vinci: Tudomány és művészet, /Leonardo válogatott írásai/, Bp., Magyar Helikon, 1960

Gérard Legrand: A reneszánsz művészete, Larousse/Helikon, 2001

Umberto Eco: Művészet és szépség a középkori esztétikában, Európa Könyvkiadó, 2007

Nyíri Tamás: A filozófiai gondolkodás fejlődése, Szent István Társulat, Budapest, 1991

Rorty, Richard (1998) Megismerés helyett remény. Pécs: Jelenkor Kiadó.

Shusterman, Richard (2014) Szómaesztétika és az élet művészete. Szeged: JatePress.

Hadot, Pierre: A lélek iskolája, ford.: Cseke Ákos, Kairosz, Budapest, 2010

Durant, Will: A gondolat hősei Göncöl Kiadó, Bp. é.n.

Platón: Szókratész védőbeszéde, Európa Kiadó, Budapest, 2001

Oktató: Dr. Horváth Nóra